

К. Є. Нагірська. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 688 с.

10. Сопко В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / Сопко В. – К.: КНЕУ, 2000. – 400 с.

11. Ткач В. И., Ткач М. В. Управленческий учет: международный опыт / В. И. Ткач, М. В. Ткач. – М.: Финансы и статистика, 1994. – 144 с.

12. Хорнгрен Ч. Т. Управленческий учет / Хорнгрен Ч. Т., Фостер Дж., Датар Ш. – СПб.: Питер, 2007. – 1008 с.

Андрій Сава

Тернопільська державна сільськогосподарська
дослідна станція ІКСГП НААН, м. Тернопіль

ОКРЕМІ ПОЛОЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ В РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Функціонування національних економічних систем на сьогодні не можна уявити без впливу глобалізаційних процесів, запровадження досвіду інших країн у формуванні основних принципів і механізму управління соціально-економічним розвитком галузей, територій тощо. Щоправда, на наш погляд, його застосування має базуватися лише на адаптації окремих положень до вітчизняних особливостей політичної, господарської та культурної складової побудови суспільного ладу.

Сільські території у цьому питанні займають чи не найважливіше місце, враховуючи роль у формуванні національного багатства, забезпеченні поселенської мережі, розвитку людського капіталу. Соціально-економічний розвиток сільських територій – це стратегічне завдання будь-якої держави, зокрема і України. Тому ми не можемо ігнорувати досвід інших країн, особливо тих, що знаходяться географічно близько і мають із нами споріднені суспільні цінності.

Досвід розвинених країн відносно подальшого розгляду можливостей соціально-економічного розвитку територій держави, засвідчує, що існують фундаментальні соціально-політичні принципи розвитку, яких треба дотримуватись поряд і в узгодженості з національними особливостями соціально-економічних відносин. До них належать:

– принцип раціональної економічної свободи, на базі якої формується змішана економіка, що забезпечує необхідну кількість робочих місць і достатнє виробництво товарів та послуг для суспільства;

– трудові відносини в суспільстві будуються на принципах соціального партнерства держави, працівників та роботодавців;

– принцип обов'язкового державного регулювання ринкових відносин, досягнення оптимальних для суспільства, природи та людини рівнів та співвідношень виробництва і споживання;

– держава в усіх своїх діях дотримується принципу соціальної справедливості, що супроводжується перерозподілом суспільного продукту на користь менш працездатних та нужденних;

– дотримання принципу демократичного колективного управління виробництвом та соціальною сферою суспільства, що забезпечує оптимально можливу ступінь соціальної солідарності [1].

Ці принципи повинні бути закладені в основних положеннях аграрної політики держави та враховуватися у стратегії і тактиці поведінки органів державної влади, а тепер і самоврядування на місцях. При цьому реалізація аграрної політики має підкріплюватися дієвими інструментами, в тому числі фінансовими.

Міжнародна практика вказує на те, що розвиток територій фінансується з бюджетів різних рівнів у рамках певних програм. Кошти надаються не на підтримання виробництва, як це відбувається в Україні, а на сприяння формування самодостатніх просторових і територіальних господарських кластерів із широкими функціями саморегулювання

міжгалузевих проблем. Таким чином, відбувається оптимальне поєднання ринкових механізмів з державною підтримкою й підвищенням фінансової й організаційної здатності органів місцевого самоврядування і територіальних громад [2].

За допомогою цього алгоритму держава шляхом фінансування цільових програм розвитку стимулює реальний сектор економіки, а не тільки галузь сільського господарства, й підвищує його ефективність шляхом упровадження діючих механізмів цінової, кредитної й податкової політики. У свою чергу місцеві органи управління й територіальні громади покликані концентрувати зусилля на комплексному розвитку соціальної інфраструктури, підтримці сільського індивідуального житлового будівництва, районному плануванню, регулюванні земельних і майнових відносин, раціональному використанні природних ресурсів і підтримці екологічного стану сільських ландшафтів. Це забезпечує деаграризацію економіки сільських територій, розвиток несільськогосподарських видів діяльності, що заслуговує на увагу й наслідування в нашій країні.

В більшості європейських країн діють спеціальні фонди розвитку сільських територій. Їх діяльність заснована в основному на ініціативі місцевих громад та підтримується громадськими організаціями, державою та меценатами. Існують спеціальні консультаційні групи, що допомагають представниками місцевих громад, і, зокрема, таких фондів творчо підходити до питань обслуговування сільських територій та залучення ресурсів на ці цілі [3].

Однак європейська практика розвитку сільських територій засвідчує, що його ключовою проблемою є не фінансування, а виявлення, підтримка та впровадження місцевих ініціатив [4, с. 401].

В Україні ж із часів Радянського Союзу й донині діє протилежна модель державного управління, за якої існує сильний центр і слабкі (формальні) громади. Тому винятково важлива передумова забезпечення соціально-економічного розвитку сільських територій – це стимулювання створення ефективної діяльності влади на найнижчому рівні структурної ієрархії – сільського поселення [5].

Отож, вивчаючи досвід передових країн і, зокрема, країн ЄС, слід зауважити, що розвиток сільських територій нашої держави і розвинених світових держав має досить серйозну спільну проблему. Вона полягає в тому, що протягом тривалого періоду дії державного управління і регулювання були зосереджені на забезпеченні умов для стабільної діяльності лише виробничих структур сільськогосподарської галузі. При цьому інтереси всіх інших господарських суб'єктів і особливо сфер життєдіяльності сільського населення не бралися до уваги. Тому в сучасних реаліях життя необхідна зміна вектору української аграрної політики в напрямі зростання всеохоплюючої підтримки розвитку сільських територій.

Література

1. Гончаренко І.В. Соціально-економічний розвиток сільських територій регіону: проблеми теорії та практики: [монографія] / Гончаренко І.В.– Львів: ІРД НАН України., 2009. – 370 с.
2. Амбросенко О.П. Концепція розвитку сільського економічного простору / О. П. Амбросенко, М. І. Соломко // Географія в інформаційному суспільстві: зб. наук. праць: у 4-х т. – К.: ВГЛ Обрії. Т. II. – 2008. – С. 192–195.
3. Чухно І. А. Роль територіальної громади в управлінні розвитком сільських територій на досвіді зарубіжних країн / І. А. Чухно // Актуальні проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку економіки України: матеріали наук.-практ. конфер. – Х.: Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2008. – С. 386–389.
4. Соціально-економічні проблеми розвитку українського села і сільських територій : матеріали Сьомих річних зборів Всеукраїнського конгресу вчених економістів-аграрників, 9-10 лист. 2005 р., Київ, / за ред. П.Т. Саблука. – К. : УААН ННЦ “Ін-т аграрної економіки, 2005. – 710 с.
5. Смушак М.В. Ідеологічні аспекти розвитку сільських територій / М.В. Смушак // Вісник Прикарп. у-ту : Економіка. – 2007. – Вип. 4. – С. 113—114.